

Nagycenki kirándulás

S végre a nagycenki kirándulás: 1983. január 15., szombat.

Saját, akkori följegyzéseimből, valamint Apámnak Ilia Miskához írott leveleiből az alábbiak derülnek ki; csak a Pistára, és a kirándulásra vonatkozó mondatokat írom (zárójelben személyes hozzátételeim).

Az előzményekről: a *Szakadj, Magdolna-záport* Apámnak is elküldtem, dedikáltam. Apám a Tiszatáj, a Forrás, az Életünk, Kortárs stb. rendszeres olvasójaként követte Pista verseit, sokra becsülte őket, tehát amikor még a *Döbling* megírása (még más tervezett cím alatt) szóba jött, Apám már ismerte Pista költészetét. Megbeszéltem vele az utazást, és szívesen várta őt (is, mint később Ambrus Lajost, Géczit, Ilia Miskát családotul, Körössi P. Józsefet, Láng Gusztávot, Pete Györgyöt, Varga Imrét stb.) Sopronba.

1.) Saját feljegyzéseimből:

„Holnap Baka Pistával Indulunk Sopronba és Cenkre, Széchenyi-nézőbe, úgyhogy Kolozsvár elmarad.” 1983. január 14. péntek

(A délután induló, és este fél tízkor Sopronba érő expresszrel érkeztünk. Apám a GySEV-állomáson várt minket, Anyám vacsorával otthon, aztán éjfélig beszélgettünk Szegedről, Miskáról, a politikáról, majd Pista munkáiról, a *Tűzbe vetett evangéliumról*, hitről, történelemről, s főleg Széchenyiről, a tervezett műről. Másnap reggel 9 körül indultunk a Győrig járó távolsági autóbusszal Cenkre.)

„Szombat van, reggel busszal Apival Cenkre: a templomba, a kriptába, a kastélyba, onnan a fasorba. Otthon 1 körül jó ebéd, térképnézegetés, hosszú eszmecsere, majd be a városba.” 1983. január 15. szombat

(Nem pontos: a kiránduláson Tamás öcsém és Eszter húgom is részt vett, tehát öten voltunk. Apám igen alaposan ismerte Széchenyi életét, olvasta munkáit, ráadásul a szomszéd faluból, a 2 km-re eső Sopronszécsényből nősült, én is sok időt töltöttem a romos kastélyban és elpusztult kertjében nyaranta. Apám jól ismerte tehát Nagycenket és a környéket is, botanikusként, majd a környezetvédelem helyi vezetőjeként nagy szerepe volt a cenki hársfasor helyreállításában, pótlásában.

Most is ő volt az útikalauz és a múzeumi vezető egy személyben. Pistára Cenken a kriptá, a kastély, a kertje, és a benne berendezett múzeum tette a legnagyobb hatást, a *Döblingben* mégis a hársfasorról emlékezett meg. Sopronban a régi, patkó alakú városmagot, tovább a Szent Mihály templomot, visszafelé a Széchenyi-teret néztük meg.

Térképnézegetés: Apám régi katonai és turistatérképein mutatta meg Pistának a régi Széchenyi-birtokokat és a trianoni határt, hogy a környékről és a viszonyokról fogalmat alkothasson magának.)

„Délelőtt folytatjuk az alaposabb városnézést, aztán fölme gyünk Api irodájába, ahonnan fölhívjuk Miskát, és Tamással hármásban a déli gyorssal már megyünk is vissza. Pistának a legjobb benyomásai vannak az egész utazásról: Cenkéről, Sopronról, a családról, mindenről. Elégedett volt, és jól érezte magát, bár időnként gyomorhurutjára panaszkodott. Az esti szegedi gyorssal már rögtön ment is haza, Szegedre.” 1983. január 16. vasárnap.

(Délelőtt a Széchenyi-palotába mentünk be a hasonló nevű téren, és a Deák-teret jártuk be. Apám akkori természetvédelmi hivatali irodája a Károlymagaslati út 14. szám alatt, anyai nagybátyja egykori löverében volt. Telefonunk nem lévén, innen hívtuk föl Ilia Miskát. Visszaútban a vonaton Pista jókedvű volt, de nagyon hallgatag, amit az élménynek és a fáradtságnak, de főként gyomrának tudott be.)

1. Apám Ilia Miskához írt leveleiből:

„Baka István Magdolna-zápor című kötetét ismerem, emlékezetes magyarság-versei miatt szeretem. A Magdolna-téma itt is tovább kísért, jó is. Megtartotta egyéni hangját – de a G.

Mahlernek ajánlott vers erőltetett, a Tűzbevetett evangélium ateizmusáért sajnálom. (Az Istent kereső embernek 'papírhulladékokkal teli réten ételt kereső kutya'hoz' való hasonlítása nemcsak groteszk, de értelmetlen is." 1979. március 21.

(Miska elküldte Apámnak a Gazdátlan hajókat, erre reflektál; mélyen hívó katolikusként nem találta jónak a metaforát.)

„B. Pistával kint jártunk Nagycenken. Élmény volt, s jól éreztük magunkat. Emlegettünk. A Nektek írott üdvözlőlapot ma találtam meg a kabátzsebemben, levelemmel együtt feladom. Szövege elejét Széchenyi íróasztalán írtam." 1983. január. 23.

„Baka Pistát megszerettük. Lapon az óta jelentkezett. Tudom, hogy opusa nem Széchenyi-dokumentum lesz, mégis [Széchenyi] szellemisége talán át fog fényleni a művön." 1983. január 30.

(Pista Döblinget 1985 áprilisában Apámnak dedikálva elküldte, cenki kirándulásunkra utalva. Pontos szövegét most nem tudom idézni, a könyv otthon, Sopronban van.)

„Baka Pistáék új terminussal jelentkeztek meg fogjuk az ügyet számukra oldani." 1986. június 11. (Baka Tamás soproni, gyermekszanatóriumi kivizsgálása.)

„Baka Pista bizonyára beszámolt napjaink folyásáról." 1986. szeptember 14. (Pista kísért el Tamást Sopronba. Úgy emlékszem, ez után kevéssel Apámmal és Miskával jártunk Nálátok Szegeden.)

„Örülünk, hogy Miklóst 'új hónapban' B. Pistával felkerestétek. Pista két alkalommal is szerepelt a tévében, örültünk, hogy viszontláthattuk." 1986. december. 12.

(Főbérelőim halála után a tanácsi lakásban maradhattam, és a teljes fölújítás után egyszer, amikor az Irodalmi Alaphoz jövet, vagy valamilyen írószövetségi alkalommal, Pista Miskával együtt jött föl Pestre, meglátogattak; ez volt Pista másik látogatása nálam, Kelenföldön, mert különben mindig az Írószövetség környékén, vagy minisztériumi szobámban találkoztunk.)

Kedves Tünde,

a Pistának ajánlott kis könyvben említett cenki kirándulásnak tehát ez a „filológiai” háttér, legalább is, ami Nagycenket, mint ihlető helyszínt, és a személyes fölkeresés körülményeit, továbbá Apámat illeti. A kirándulás utáni néhány említés kapcsolatuk fennmaradására, sőt személyes találkozásuk (legalább) kétszeri megismétlődésére is utal.

Szeretettel köszöntelek:

[Kézirat, Csapody Miklós 2008-ban Baka Tündének küldött leveléből]